

ՀՀ ԳՎԱ-ում նշվեց նշանավոր գիտնական, ակադեմիկոս Սերգեյ Համբարձումյանի 100-ամյակը

Սերգեյ Համբարձումյանի զավակները, թոռները, գործընկերներն ու աշակերտները:

Ողջունելով հյուրերին՝ ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս Աշոտ Սադյանը նշեց. «Լրացավ մեր ժամանակների ակադեմիկոս գիտնական, դեֆորմացվող պինդ մարմնի մեխանիկայի բնագավառում մի շարք գիտական նոր ուղղությունների ստեղծող, մեխանիկայի հայկական գիտական դպրոցի հիմնադիրներից մեկի՝ ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս Սերգեյ Համբարձումյանի ծննդյան 100 ամյակը»:

Սերգեյ Համբարձումյանը ծնվել է Ալեքսանդրոպոլում, իրավաբանի ընտանիքում: 1942 թ.-ին գերազանցությամբ ավարտել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի շինարարական մեխանիկայի ֆակուլտետը և նշանակվել դասախոսական աշխատանքի նույն ինստիտուտում: 1952 թ.-ին Մոսկվայում՝ Մեխանիկայի պրոբլեմների ինստիտուտում, նա պաշտպանել է դոկտորական ատենախոսությունը, 1953 թ.-ին ստացել է պրոֆեսորի կոչում, 1956 թ.-ին ընտրվել է Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ, իսկ 1965-ին՝ Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ:

Սերգեյ Համբարձումյանի ակտիվ մասնակցությամբ 1955 թ.-ին հիմնադրվում է Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ինստիտուտը, որի տնօրենն էր 1959-71 թթ.-ին:

Սերգեյ Համբարձումյանի առաջին իսկ աշխատանքները գրավեցին համաշխարհային գիտական հանրության ուշադրությունը՝ նախադրյալ ստեղծելով այդ տարիների նոր ձևավորվող մեխանիկայի հայկական դպրոցի միջազգային ճանաչման համար:

Սերգեյ Համբարձումյանի գործունեությունն ուղեկցվել է գիտական և մանկավարժական բարձրորակ կարգերի մի քանի սերունդների համեմատմբ: Լինելով Երևանի պետական ակադեմիայի ռեկտոր և գիտությունների ակադեմիայի փոխարեգիտելու՝ նա էապես նպաստել է նաև հայագիտության զարգացմանը:

Սերգեյ Համբարձումյանն Աստղագիտության միջազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս էր, Միջազգային ճարտարագիտության ակադեմիայի պատվավոր անդամ, Գիտության, կրթության, արդյունաբերության և արվեստի միջազգային ակադեմիայի (ԱՄՆ) իսկական անդամ, Հայաստանի փիլիսոփայության ակադեմիայի պատվավոր ակադեմիկոս, Հայաստանի ճարտարագիտական ակադեմիայի ակադեմիկոս, Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ, Ռուսաստանի Տեսական և կիրառական մեխանիկայի ազգային կոմիտեի նախագահության անդամ, Սլովակիայի Գիտությունների ակադեմիայի մեխանիկների միության պատվավոր անդամ, Բրատիսլավայի համալսարանի պատվավոր դոկտոր, Հայաստանի Հանրապետության մեխանիկների միության հիմնադիրը և պատվավոր նախագահը, Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի «Ջեկույցներ» ամսագրի գլխավոր խմբագիրը, գիտական և մասնագիտական մի շարք խորհուրդների անդամ, եղել է Լեհիստանի և Պետական մրցանակների կոմիտեի անդամ:

Գիտության ակադեմիայի գործիչ Սերգեյ Համբարձումյանը պարզևատրվել է «Տիգրան Մեծ», «Սուրբ Մեսրոպ» և «Սուրբ Սահակ», Լեհիստանի «Ալիստանբալի կարմիր դրոշի», Յան Կոմենսկու «Հոկտեմբերյան հեղափոխության», «Պատվո նշան», ՌԴ և ՀՀ ժողովուրդների «Բարեկամություն» շքանշաններով և մեդալներով:

Գիտության և կրթության ասպարեզներում ունեցած ակնառու ծառայությունների համար նա պարգևատրվել է Երևանի պետական համալսարանի մեդալով և միջազգային ճարտարագիտական ակադեմիայի «Մեծ արծաթե մեդալով և մրցանակով», Մոնպելյեի համալսարանի «Ռուկե մեդալով»: Նա Մոնպելյեի (1986 թ.), Գյումրու (1997 թ.) և Երևանի (2012 թ.) պատվավոր քաղաքացի էր:

ՀՀ ԳԱԱ Մաթեմատիկական և տեխնիկական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար Լենսեր Աղալովյանը հանդես եկավ «Սերգեյ Համբարձումյան՝ գիտնականը, քաղաքացին» գեկույցով: «Անգնահատելի է Սերգեյ Համբարձումյանի թողած գիտական մեծ ժառանգությունը, որն այսօր էլ շարունակվում են հաջողությամբ զարգացնել նրա աշակերտներն ու համախոհները, որոնք երկար տարիներ կպահպանեն ակադեմիկոսի, հիմնալի մանկավարժի, փայլուն հռետորի ու վեհանձն մարդու պայծառ հիշատակը», - նշեց Լենսեր Աղալովյանը:

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարար Վահրամ Դումանյանն իր խոսքում ասաց. «Այս պատմական դաժիժնուն այսօր նշում ենք խորհրդանիշ դարձած մի մարդու՝ Սերգեյ Համբարձումյանի հոբելյանը: Ես՝ ինքս, անձնական շփումներ չեմ ունեցել Սերգեյ Համբարձումյանի հետ, բայց շատ ուշադիր եմ եղել իր ամեն խոսքին, ամեն շարժմանը՝ ուսանող տարիներից սկսած: Սերգեյ Համբարձումյանի հիշատակը միշտ պետք է վառ մնա»:

Հայ-ռուսական համալսարանի ռեկտոր Արմեն Դարբինյանը շեշտեց՝ մենք պետք է հասկանանք, որ առնչվել ենք մեծագույն հայ գիտնականի և քաղաքացու հետ. «Սերգեյ Համբարձումյանը մեծ անձնական պատասխանատվություն ուներ

յին ինքնությունը: Ես նաև պետք է նշեմ այն մեծ վերելքի մասին, որը մեր համալսարանի ուսանողությունն ապրեց Սերգեյ Համբարձումյանի հետ շփման ժամանակ: Ի դեմս Համբարձումյանի՝ մեր երիտասարդությունը տեսնում էր, թե ինչպես է պետք ծառայել գիտությանը, նվիրված լինել գիտությանը և ինչպես է պետք ողնաշարը ուղիղ պահել: Այդ ողնաշարի ուղիղ լինելը Սերգեյ Համբարձումյանի և՛ քաղաքացիական, և՛ գիտական բարձրագույն արժեքների դրսևորումն ու մարմնավորումն էր»:

Երևանի պետական համալսարանի ռեկտոր Հովհաննես Հովհաննիսյանն ասաց. «Անգնահատելի են այն ինքները, որոնք Սերգեյ Համբարձումյանը դրել է Երևանի պետական համալսարանում, երբ համալսարանի ռեկտորն էր: Մենք փորձելու ենք անելու առավելագույնը, որպեսզի Երևանի պետական համալսարանը մշտապես լինի այն բարձունքին, որին եղել է Սերգեյ Համբարձումյանի օրոք»:

Սերգեյ Համբարձումյանի 100-ամյակին նվիրված հոբելյանական միջոցառումները շարունակվեցին մարտի 18-ին՝ Հայ-ռուսական համալսարանում: ՀՌՀ նորակառույց մասնաշենքում տեղի ունեցավ ՀՌՀ գրադարանը Սերգեյ Համբարձումյանի անվամբ կոչելու արարողությունը: Այնուհետև նրա անունը կրող ՀՌՀ գրադարանում բացվեց Սերգեյ Համբարձումյանի գեղանկարների անհատական ցուցահանդեսը: Հանդիսավոր արարողությունների շարքում էին Սերգեյ Համբարձումյանի 100-ամյա հոբելյանին նվիրված մանկանիշի մարման հանդիսավոր արարողությունը և Գագիկ Սարգսյանի՝ Սերգեյ Համբարձումյանի կյանքին և գործունեությանը նվիրված «ԹԿԺԼ ԸՀՕՇԼԺ 21 ԹԺԽԸ» գրքի շնորհանդեսը:

ՀՀ ԳԱԱ տեղեկատվական-վերլուծական ծառայություն